

**Αρχαιοκαπηλία** = καπηλεία, παράνομη εμπορία αρχαίων έργων τέχνης

**Αρχαιοκάπηλος** = παράνομα εμπορευόμενος αρχαία έργα τέχνης

## Το **Μουσείο των Χωρών της Βίβλου**

Ιερουσαλήμ, 1992

Ιδιωτικό Μουσείο

Σύντομα πτέρυγα με ελληνικές αρχαιότητες

Συλλογή πρώτα εκτίθεται στο Μ. Καρλσρούης το 2001 κι έπειτα στη μόνιμη έκθεση του «**Δόξες της Αρχαίας Ελλάδας**»:  
Σκεπτικό:

«Ο Ακουίλα μετέφρασε την Τορά στα ελληνικά ... 'Μέσα από την ελληνική χάρη κάνεις την ομορφιά γνωστή στους άντρες'» Ταλμούδ Γερ. Μεγκ. 1:9

**Ιερουσαλήμ = ψυχή / Αθήνα = σώμα**

**«Δόξες της Αρχαίας Ελλάδας» - μινωικά, μηκυναϊκά και δαιδαλικά αντικείμενα**

Υπογραφή: **Elie Borowsky**

Ιδεολογικό κατασκεύασμα για αντικείμενα ΔΙΧΩΣ προέλευση

Δρ. Borowsky, πολωνοεβραίος με χρόνια στην **Ελβετία** και εν τέλει καναδική υπηκοότητα, μετά από σπουδές στο **Τορόντο**. Από τους πιο γνωστούς αρχαιοπώλες – πέθανε το 2003, αφήνοντας εκατομμύρια δολάρια σε ιδρύματα και συγγενείς



מוזיאון ארצות המקרא ירושלים  
Bible Lands Museum Jerusalem  
متحف بلدان الكتاب القدس

Newsletter  
Join Us  
Contact Us  
Location and Transportation



02-5611066  
contact@blmj.org

## About Us

Visit

About Us

- \* Directors Welcome
- \* Museum Staff
- \* Board of Directors
- \* **Founders and The Dream**
- \* Press

Exhibitions

### Founders and The Dream

**Elie Borowski**  
Founder of the Bible Lands Museum Jerusalem  
May 27, 1913 – January 14, 2003



Από αρχαιοπώλης...συλλέκτης...οραματιστής...  
Εδώ μαζί με τη σύζυγό του Batya

η προγονή του σημερινή διευθύντρια του μουσείου

# New Exhibition - Gods, Heroes and Mortals in Ancient Greece

**Opening: January 26, 2017**

## **The most comprehensive exhibition of Ancient Greek ceramics ever to be seen in Israel**

The Bible Lands Museum Jerusalem opens a new exhibition **Gods, Heroes and Mortals in Ancient Greece**.

Presenting the most exquisite collection of ancient Greek pottery in Israel, it dates back 4,000 years.

The collection on display features masterpieces of rare quality, ranging from the second millennium BCE to the end of the fifth century BCE.

Some of these pottery vessels were designed to serve as water, oil and wine containers, others, the small jars and pots, were created to hold precious ointments and perfumes.

The pots were decorated by the finest artists of the day, and were adorned with stunning images of the godly, mortal, and heroic worlds.

These elaborate images provide us with valuable insights regarding the habits, customs, and crafts of the Ancient Greeks, and are perhaps the richest source of information on their lives that we have today.

The exhibition is curated by **Dr. Silvia Rozenberg**, who holds a PhD in Art History and Archaeology and is an expert in Greek and Roman cultures.

A full catalogue of the collection written by Dr. Rozenberg is being published in English.

The exhibition is theme based: It offers an excellent explanation of the manufacturing and decoration techniques of Greek ceramics, showing how this style evolved over the years; but the focus of the exhibition revolves around the elaborate narration of Greek mythology, its gods and heroes.

The exhibition follows the stories of Herakles, Theseus, and the heroes of the Trojan War. The exhibition traces the world of men portrayed through scenes of war and athletics. It follows the footsteps of the women of Ancient Greece by depicting the feminine role model as bride, the woman in her domestic domain as well as women's religious rituals. The exhibition also explores the circle of life and death, through vessels that carried burial offerings.

We are delighted to invite you to discover the ancient cultures of Greece, with its rich culture, infused with love, entertainment, sport, education, and war. The gods, heroes and mortals of Ancient Greece — Zeus, Hera, Athena, Apollo, Herakules, Achilles —are waiting for you.

# The Classical Court

Classical Art features a style that celebrates the beauty of the human body through exact anatomy and natural, simple, and pure lines.

The style originated in Greece in the 5<sup>th</sup> century BCE, and spread throughout the Mediterranean world.

The simplicity of the classical style was influenced many neighboring cultures.

The museum's collection features Etruscan, Greek and Roman art from the pre-classical period in the 7<sup>th</sup> century BCE through the 2<sup>nd</sup> century CE.



## ΓΕΝΕΥΗ - FREE PORT

Εισαγωγές – εξαγωγές δίχως τελωνειακό έλεγχο, πιστοποιητικά ή ερωτήσεις

Από εκεί εισαγονται αρχαιότητες σε όλες τις μεγάλες πόλεις-γνωστές για εμπόριο αρχαιοτήτων: Λονδίνο, Νέα Υόρκη, Παρίσι, Μόναχο

«Το γράμμα του νόμου vs το πνεύμα του νόμου»

Τορόντο – Μπορόφσκι – Christies

1968: Ένταλμα σύλληψης του για αποδοχή μεγάλης αξίας λαθρανασκαφών σε Βοιωτία και Αττική - - ΤΙ ΣΥΝΕΒΑΙΝΕ ΤΟΤΕ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ;;

2000 & 2001: η συλλογή Μπορόφσκι πωλεί τμήματά της και το ΥΠΠΟ δεν είχε κανένα στοιχεί στα χέρια του για αυτόν!!!

2001: Συμμετοχή συλλογής στην έκθεση στην Καρλσρούη «Στον λαβύρινθο του Μίνωα», μεταξύ άλλων φορέων υπό την αιγίδα του Προέδρου της Ελληνικής Δημοκρατίας → ΤΙ ΣΗΜΑΙΝΕΙ ΑΥΤΟ;;;

Christie's NYC – Ιουνιος **2000**: Η μεγαλύτερη δημοπρασία ελληνικών αγγείων (\*\*\*)

Ανήκε στον Μπορόφσκι και είχε πωληθεί στον οίκο δέκα χρόνια πριν --- ΓΙΑΤΙ;;;

Τέλος 1<sup>ης</sup> μέρας: 93% πωλήσεις, κέρδος άνω των 7 εκ / 2<sup>η</sup> μέρα 87% πωλήσεις, κέρδος σχεδόν 8 εκ

ΠΩΣ ΝΟΜΙΜΟΠΟΙΕΙΤΑΙ ΜΙΑ ΣΥΛΛΟΓΗ για να προχωρήσει στη δημοπρασία;;;

- Ο ρόλος του αρχαιολόγου => πρόλογος, σύνταξη καταλόγου, περιγραφή περιεχομένου
- Βασικό ζητούμενο: ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ

Από τη συλλογή Μπ. 127 εκθέματα ΔΕΝ ΕΧΟΥΝ ΚΑΜΙΑ ΕΝΔΕΙΞΗ, 18 αναφέρουν μια προηγούμενη Έκθεση στο ROM Τορόντο **1984** κι 7 ότι αγοράστηκαν σε δημοπρασίες μεγάλων οίκων

ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΑΞΙΟΠΙΣΤΙΑ – πώς επιτυγχάνεται;;;

Βιβλιογραφική Ταυτότητα...ακόμη και «φτιαχτή»

1970 Συνθήκη Ουνέσκο για την αποτροπή του Παράνομου Εμπορίου, της Παράνομης Εξαγωγής και αλλαγής ιδιοκτησίας της Πολιτιστικής Κληρονομιάς

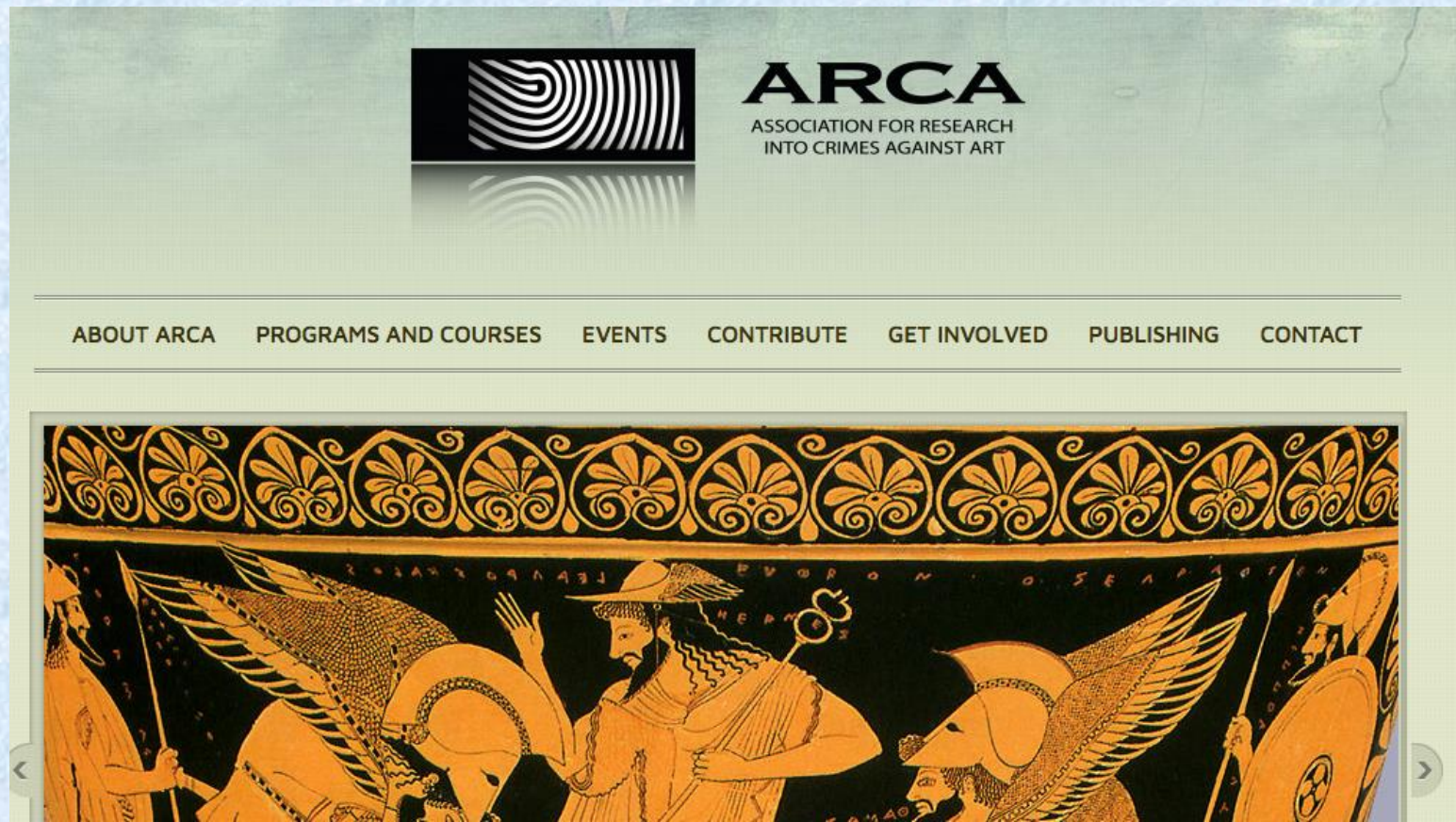
➔ ΟΡΟΣΗΜΟ για το εμπόριο αρχαιοτήτων



- - Πλέον δεν υπάρχει ούτε κι αυτό!!! Έχει μείνει μόνο ο Τσιρογιάννης στη Γλασκόβη...---- & το ARCA  
<http://www.artcrimeresearch.org/our-people/>

1997 - - > ΙΡΑΚ, Πόλεμος Κόλπου Ι και λεηλασία Μ. Βαγδάτης  
Κυκλοφορούν φωτογραφίες, φήμες, ιστορίες ΑΛΛΑ ΔΕΝ ΕΧΟΥΜΕ ΑΠΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

→ 1999 σύσκεψη και αποδοχή αρχαιολόγων και συνεργαζόμενων φορέων για τον Κανόνα του '70



100  
Years

Association of  
Art  
Museum  
Directors

About

Standards &  
Practices

Advocacy

Our  
Members

For the  
Media

Museum  
Careers

Object  
Registry

## Object Registry



**New Acquisitions of  
Archaeological Material and  
Works of Ancient Art**



**Resolutions of Claims for  
Nazi-Era Cultural Assets**

Αναγκη για σταθερή στάση απέναντι στο πρόβλημα: π.χ. ασυνέπεια Ελλάδας στον Θησ. Κέρου και Μ. Καρλσρούης 1976 - - Πώληση σ. Ερλενμάιερ από Sotheby's London. Στο τέλος του καταλόγου υπήρχαν 6 σελίδες με διαφημίσεις αρχαιοπωλών... ΟΝΟΜΑΤΑ ΤΡΑΝΤΑΧΤΑ ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ: Robin Symes, Νικολά Κουτουλάκη, Ελί Μπορόφσκι ΕΓΡΑΨΑΝ στον κατάλογο γνωστοί και έγκριτοι αρχαιολόγοι όπως ο Renfrew, Σακελλαράκης κ.ά.

Τί έκανε το Ελληνικό Κράτος για τη σ. Μπορόφσκι;;;;;;

Το 2001 Καρλσρούη συμμετείχαν στον Λαβύρινθο του Μίνωα όλα τα μουσεία του Κόσμου με μινωικές αρχαιότητες, συν το Μ. Ηρακλείου – υπό την αιγίδα και του προεδρου Κ. Στεφανόπουλο (\*\*\*)

Για πρώτη φορά παρουσιάστηκαν 38 αντικείμενα της σ. Μπ. Αδημοσίευτα και δίχως προέλευση → Γιάννης Σακελλαράκης -> γράμμα στον Υ. Πολιτισμού Ε. Βενιζέλο (<http://archive.ert.gr/7997/> Η ΖΩΗ ΤΟΥ Γ. Σακελλαράκη) Αλλά ήταν πια αργά...

Έγιναν 5 επιτροπές που ποτέ δεν συνεδρίασαν και δεν κατέληξαν σε τίποτα...

Το 2001 Καρλσρούη συμμετείχαν στον Λαβύρινθο του Μίνωα όλα τα μουσεία του Κόσμου με μινωικές αρχαιότητες, συν το Μ. Ηρακλείου – υπό την αιγίδα και του προεδρου Κ. Στεφανόπουλο

Για πρώτη φορά παρουσιάστηκαν 38 αντικείμενα της σ. Μπ. Αδημοσίευτα και δίχως προέλευση →

**Γιάννης Σακελλαράκης** -> γράμμα στον Υ. Πολιτισμού Ε. Βενιζέλο (<http://archive.ert.gr/7997/> Η ΖΩΗ ΤΟΥ Γ. Σακελλαράκη)

Αλλά ήταν πια αργά...  
Έγιναν 5 επιτροπές που ποτέ δεν συνεδρίασαν και δεν κατέληξαν σε τίποτα...



123 αντικείμενα στην Εκθεση Δόξης της Αρχαίας Ελλάδας στο Ισραήλ – συντάκτης του καταλόγου του Μ. Χωρών της Βίβλου ΠΑΛΙ ο υπευθυνος των Κρίστις

Έτσι τα 38 που «ξεπλύθηκαν/νομιμοποιήθηκαν» στην Καρλσρούη γίνονται 123 και αποκτούν βιβλιογραφική ιστορία!!

Μαζί με τα αντικείμενα κερδίζει εκτός από οικονομικά και βιβλιογραφικά ο συντάκτης = δημοπράτης (Max Bernheim)

**Συνοπτικά η πορεία της συλλογής ήταν η εξής:** Ο Μπορόφσκι παραχώρησε, έναντι ανταλλαγμάτων, μέρος της ελληνικής συλλογής του σε ιαπωνικό μουσείο, το οποίο, στη συνέχεια, το μεταπούλησε στον οίκο «Κρίστις». Σε δημοπρασία που ακολούθησε, ο Μπορόφσκι αγόρασε ξανά τη συλλογή του, η οποία αποτελεί σήμερα ξεχωριστό τμήμα στο Μουσείο των Χωρών της Βίβλου...

- -

- Τι έκανε η ΕΛΛΑΔΑ για όλα αυτά;;; (\*\*\*)

«ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ως κατεξοχήν ισραηλινή επιστήμη» - -

Ισραήλ – Βίβλος – Αρχαιολογία

**Moshe Dayan** υπ. Αμυνας Ισραήλ και διαβόητος για λεηλασίες αρχαιοτήτων (και άλλα αδικήματα) μεταξύ 1951-1981 – φίλος του Μπορόφσκι - - Σήμερα καταδικάζονται απερίφραστα οι ενέργειές του από το Ισραήλ αλλά..

Υπολογίζεται πως έκλεψε και ανέσκαψε πάνω από 35 θέσεις π.χ. στρατιωτικά ελικόπτερα και μπουλντόζες στο Σινά... ανθρωπιστικά τα κίνητρά του (!!)

Και οι θεωρίες ... Μινωίτες = Φοίνικες (δηλαδή όχι προελληνικό φύλο, αλλά σημιτικό), άρα...

(\*\*\*)



## ΜΟΝΑΔΙΚΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΑ ΜΙΝΩΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ ΣΤΗΝ σ. Μπορόφσκι

Μπορεί να διεκδικήσει το Ελληνικό Κράτος;;;

Π.χ. Καμαραϊκά αγγεία που ούτε το Μ. Ηρακλείου δεν έχει ακέραια και εμφανίζονται στον Πόρο (το νεκροταφείο της Κνωσού)

Μεμονωμένα και όχι τόσο υψηλής ποιότητας αγγεία (μιμήσεις ντόπιες λένε οι ειδικοί) έχουν βρεθεί ελάχιστα στην ανατολή... Άλλοι προσπαθούν να διασκεδάσουν εντυπώσεις... ποιος εγγυάται πού βρισκόταν ο τάφος που σύλλησε ο Μπ.;;

ΕΙΔΙΚΟΣ για τα καμαραϊκά τότε η Walberg από το Παν/μιο του Cincinnati όπου και μια από τις πιο σημαντικές έδρες προϊστορικής αρχαιολογίας → προέλευση αγγείων Μπορόφσκι η Κεντρική Κρήτη (τάφος/τάφοι) και σχέση με εργαστήριο της Κνωσού, με χρονικό εύρος έως και 200 χρόνια

Η Αρχαιολόγος Ν. Δημοπούλου που ασχολείται με τη θέση περιέγραψε λεπτομερώς τις συλήσεις στην περιοχή, με απτά παραδείγματα που πιστοποιούν την παράνομη διαδρομή των αγγείων Μπορόφσκι



- Το επίθετο "καμαραϊκός" προέρχεται από τον τόπο εύρεσης της πρώτης μεγάλης ομάδας αυτών των αγγείων στην Κρήτη, το σπήλαιο των Καμαρών στις νότιες παρυφές του Ψηλορείτη.





## Νικολά Κουτουλάκη

Αρχάνες 1964 – Σακελλαράκης : πειστήρια λαθρανασκαφής: χαντάκι με κουζινικά κι ένα νόμισμα του 1951!

«Η Αρχαιολογία στις Αρχάνες τον 20<sup>ο</sup> αι.» Διάλεξη σταθμός για τις λαθρανασκαφές και την ελληνική πραγματικότητα (\*\*\*)

Έργο του Κουτουλάκη, στα προγονικά κτήματα, μέρα μεσημέρι από το 1951-1959

Μανόλης Σεγρεδάκης «Αρχαιολόγος» 1891-1948 – ο Θείος

Διδάσκει τον ανηψιό Νικολά Κουτουλάκη

ΜΕ τη σειρά του εκπαιδεύει τον γιό του Μανόλη Κουτουλάκη (σύλληψη κι ερήμην δίκη, στην Ελβετία ανάρρωνε, 20 μήνες φυλάκιση)

ΝΚ – μόνο στη δεκ '50 το Λούβρο αγόρασε από αυτόν 16 αντικείμενα και ο ίδιος χάρισε άλλα 19

NICOLAS  
KOUTOULAKIS, Sr

Geneva, located in the French-speaking part of Switzerland, had its own great art dealers. In particular, it was home to the man who became known as the dean of all the antiquities dealers active in the Arab world and beyond: Nicolas Koutoulakis. His dealings brought many of the world's great treasures either to or through Switzerland on their way to museums and private clients in North America and Europe.

Burly and balding, Koutoulakis was born in Crete and often referred to that island of Minoan heroes as his homeland. He reminded some of his colleagues of Zorba the Greek. He somehow had an eye severely injured as a child; the story other dealers believed was that his brother had shot an arrow and hit little Nicolas in the eye, but his son Manolis related that it was actually a stone from a slingshot that caused the injury. Yet the remaining good eye was keen enough to make discerning purchases that netted Koutoulakis millions of dollars. He was known for carrying large amounts of cash at all times, and when he bought an item, he paid promptly. That was one reason for his enormous popularity among local dealers throughout the lands of antiquity in the Near East.

Frieda had met Koutoulakis when she was newly arrived in Paris, beginning her studies in Egyptology at the École du Louvre. Her father had asked Koutoulakis to bring some gifts from the Middle East to Frieda. Koutoulakis delivered the gifts and invited Frieda out to one of the trendiest bistros in Paris, Restaurant Ruc, where he feted her with champagne and oysters. He then invited her to a cabaret. The evening made an indelible impression on Frieda. "He wanted to excite me," she explained. "That was the way he worked. I was only nineteen

evening made an indelible impression on Frieda. “He wanted to excite me,” she explained. “That was the way he worked. I was only nineteen years old at the time.”

Frieda later opened a gallery in Paris and became a successful dealer. Koutoulakis, more than thirty years her senior, soon saw her as a rival and could not understand how a young and highly attractive Greek woman could be a serious competitor. The differences between

Copyrighted material

them were plain: She had a command of six languages, while Koutoulakis got by on his village-accented Greek, poor French, and mostly rudimentary English. He never invited her to his comfortable villa in Geneva.

Koutoulakis had entered the antiquities trade like many uneducated Greek youngsters. He was a relative of a dealer, Manolis Segredakis, who had an eponymous shop in one of Paris’s best areas. The shop featured various antiquities and knickknacks. Nicolas apprenticed with his uncle and, when the older man died without an heir, the shop

passed to the young Koutoulakis.

Koutoulakis was a clever trader, and he swiftly became successful, not only taking the shop over but even managing to pay off its debts. Segredakis was a shop with a large, dusty glass window. Inside, it was dark. Stairs led to a mezzanine, and second-rate antiques and unpacked crates usually crowded the hallway. After he achieved a measure of success, Koutoulakis moved to Geneva with his wife, Mireille, and their three children. There, he worked from his home. His daughter Daphne later opened the Galerie Khnoum in Geneva's old city; the gallery was named after the ancient Egyptian god Khnoum, who had the body of a man and the head of a ram. Khnoum was a guardian of the sources of the Nile and controlled the river's annual floods.

Nicolas Koutoulakis was shrewd, a rough-hewn Greek who was both intuitive and smart, with a charm that led to successful deal making. Every year he would take off on an annual hunt for treasure. His first stop was often Italy, still a fertile source of antiquities. He would then pass through Greece and Cyprus, and after that, fly to Syria, eventually making a stop in Tehran and Istanbul, and finally landing in Cairo. Operating with a flair and cunning necessitated by his dealings with the clever brokers of Egypt, Turkey, and Mesopotamia, he developed the discerning eye of a professor and the negotiating skills of a Greek sheep monger.

Certain Cairo dealers called Koutoulakis *louchi*, or cross-eyed—though not to his face. “You had to be careful when dealing with him,” one dealer recalled. “We never knew where he was looking.” Even so, Koutoulakis developed dozens of contacts among smalltime dealers—people like Hanna Asabil in Cairo—*fournisseurs*, runners,

all eager to do business with him, feeding him as many artifacts as they could find.

Koutoulakis was unparalleled in his ability to trade advantageously. His competitors marveled at his ability to buy cheap and sell dear. He could purchase an object in Cairo (or Syria or Turkey or Iran) for 200 Egyptian pounds—less than \$50 at the time—and sell it for \$3,000, a 6,000 percent markup. Today some of those

Copyrighted material

objects can fetch \$500,000 at auction.

Nicolas Koutoulakis was part of a small coterie that shaped much of the Middle East antiquities trade in the post–World War II era, enabling local dealers in a number of countries to sell to the West. He had good contacts in the capitals of Europe and the United States, where substantial value was attached to the goods he sold, and in the Middle East as well. In some cases, he was the inheritor of contacts with natives of the Levant and Egypt that went back centuries. Koutoulakis was valued by the Arab sellers for the good prices he paid them and the fact that he paid in cash with no questions asked. He neither liked to give nor take receipts. Some colleagues applied a French phrase to the way he did business: “*Ni vu, ni connu.*” Neither seen, nor known.

Postwar dealers like Koutoulakis were united by common factors. They were largely without formal education. They had sensitive noses that could detect an artifact and a great bargain. They were tough

Από το  
**H. Krosney,**  
**The Lost Gospel:  
The Quest for the  
Gospel of Judas Iscariot**  
2006



Postwar dealers like Koutoulakis were united by common factors. They were largely without formal education. They had sensitive noses that could detect an artifact and a great bargain. They were tough fighters. As one observer put it, “Everybody in business in those years didn’t have the most delicate stance toward competitors.”

An example of the blurred lines within which antiquities dealers operated in those days is demonstrated by the discovery of an 18th-dynasty royal coffin in the Valley of the Kings in 1907. *Archaeology* magazine reported that it was sent to the Egyptian Museum in Cairo, but sometime between a restoration of the objects in 1914 and a museum inventory in 1931, the main part of the sarcophagus, including slivers of gold from its bottom half, was stolen, with only the lid remaining in Cairo. The piece was reportedly acquired around 1950 by Koutoulakis. Efforts to sell it during the 1970s proved unsuccessful, and it was sent to the Egyptian Museum of Art in Munich for restoration around 1980. According to an article in Egypt’s *Al Ahram Weekly*, the chief curator at the museum, Dietrich Wildung, told Egyptian authorities about it and offered to return it, suggesting “as recompensation a loan of objects from the Cairo Museum.” In 1994, Koutoulakis’s daughter officially donated it to the State Museum of Egyptian Art in Munich. Negotiations about the object continued, and it eventually found its way back to the Egyptian Museum in Cairo with the cooperation of the Koutoulakis family.

Later in his career, in order to enhance his dealing in Cairo, Koutoulakis hired a bright youngster, someone much like himself, a kid with street smarts. Tariq al Suwaysi had grown up in Cairo and knew his way around. He was already employed at one of the principal shops in Cairo, but he was looking to make tips and money

**George Ortiz, Γενεύη - - - <https://www.georgeortiz.com>**

Στην έπαυλή του φυλάσσεται η μεγαλύτερη συλλογή χάλκινων και μικρών πήλινων αντικειμένων , μετά το Αρχαιολογικό Μουσείο της Αθήνας... (\*\*\*)

Ο Σακελλαράκης αναφέρει ότι ένα χάλκινο ειδώλιο είχε ανασκάψει λαθραία Ανωγειανός στη Ζώμινθο και τώρα βρίσκεται στην συλλογή Ορτίζ



## **Κουτουλάκης:**

Ταλέντο, σκίτσα, πίνακες, ταλαντούχος κι ευαίσθητος  
Πουλούσε εξαιρετικά κομμάτια κι εξαιρετικά πλαστά!

Ακριβή αγορά, βλ. μεγάλους συλλέκτες όπως ο George Gillette “πρίγκηπας του καλού γούστου» - Αίγινα/Κρήτη

**Ζουμπουλάκης** – γκαλερί στην Αθήνα, βασικός τροφοδότης της οικ. Σταθάτου, όπου κι αρκετά πλαστά...

**Σχόλιο Ορτίζ:**» ...το μεγαλύτερο πλεονέκτημα που έχουν οι Έλληνες μέσα στη μεγάλη τους αθωότητα είναι πως στα μουσεία τους δεν έχουν καθόλου πλαστά. Μπορεί να υπάρχουν μερικά πλαστά στη συλ. Σταθάτου, ένα λάθος στη συλ. Καραπάνου, βέβαια πολλά λάθη υπάρχουν στο Μουσείο Γουλανδρή»

Αυτό που τον ενδιαφέρει είναι όχι αν είναι προϊόντα λαθρανασκαφής, αλλά αν είναι πλαστά!!  
Από τους γνωστούς μεγαλο-συλλέκτες του 20<sup>ου</sup> αι (Levy/White, Fleischmann, Μπάστης, Ελί Μπορόφσκι)

ο Ορτίζ είναι «**ιδεολόγος**: (ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ)

Καλωσήρθατε – κι αντίθεση με την Ουνέσκο 1970 και 1995



**Chippindale, Chr. and D. Gill 2000.** Material Consequences of Contemporary Classical Collecting, AJA 104, 463-511

34% της συλλογής Ορτίζ εμφανίζεται για πρώτη φορά όταν εκθέτει τη συλλογή του στο Ερμιτάζ και το Πούσκιν το 1993 και τη Royal Academy του Λονδίνου το 1994

Μαχητικός: θεωρεί πως αν γράψεις τη μονογραφία ενός αντικειμένου του δίνεις ξανά περιεχόμενο ακόμη κι αν έχει βρεθεί στην αγορά κι όχι σε ανασκαφή

Από τα 160 αντικείμενα της έκθεσης στο Λονδίνο, τα 113 δεν έχουν καμιά προέλευση, 32 έχουν σαφή προέλευση και τα 125 «φαίνεται να βρέθηκε...»

Πέντε εξαιρετικά νεολιθικά ειδώλια στη συλλογή του, το ένα με ό,τι του είπε ο Ζουμπουλάκης για ένα πηγάδι μεταξύ Βόλου και Λαμίας...

Απευθύνεται στον ειδικό για να τα «ζωντανέψει» → C. Renfrew αρνείται γιατί δεν είναι politically correct

Αυτή η άρνηση ταρακούνησε και τον Σακελλαράκη, καθώς στο παρελθόν ο Renfrew είχε συνεργαστεί με συλλέκτες

Ο καημός του Ορτίζ... ένα σπίτι στην Κρήτη και η επιθυμία να εκθέσει στην Ελλάδα!!! ΝΟΜΙΚΑ η περίπτωση έχει ενδιαφέρον, ας πούμε ότι τα εισάγει, θα μπορέσει μετά να τα εξάγει από τη χώρα, εφόσον όλοι ξέρουν ότι είναι προϊόντα λαθρανασκαφής;;; ΠΩΣ ΌΜΩΣ όταν για 40-50 χρόνια ΚΑΝΕΙΣ από την Ελλάδα δεν τον ενόχλησε...

Πεθαίνει το 2013

## ΝΕΜΕΑ

### Ο Θησαυρός των Αηδονίων

Αηδόνια – 10 χλμ από τη Νεμέα – πιθανώς το νεκροταφείο της αρχαίας Αραιθυρέης στον Φλιούντα

ΑΠΙΣΤΕΥΤΟΥ ΜΕΓΕΘΟΥΣ ΛΑΘΡΑΜΑΣΚΑΦΗ το 1976

«Γουρουνοσπηλιές» – ο θολωτός τάφος και το μούλαρι που έπεσε μέσα...

Ξερίζωμα συκιάς και εμφάνιση αρχαίων... αυτό ήταν

Επί 7 σχεδόν μήνες λεηλατήθηκαν πάνω από 30 τάφοι μυκηναϊκής εποχής

Ο ρόλος της αστυνομίας - - στα 3χλμ έβαζε τον φάρο και το μεγάφωνο!!

ΠΩΣ ΕΓΙΝΕ ΓΝΩΣΤΗ η υπόθεση;; Μάλωσαν οι ομάδες αντίπαλων τυμβωρύχων μεταξύ τους (κέρδισε η συμμορία του τότε κοινοτάρχη) ακόμη κι ο παπάς...





Από το σύμπλεγμα αυτών των λαξευτών τάφων προέρχεται και ο περίφημος «θησαυρός των Αηδονιών», που αποτελείται από δύο χρυσά δαχτυλίδια – σφραγίδες, με παράσταση άρματος το ένα και δύο γυναικών που κρατούν άνθη το άλλο, τρία ακόμη δαχτυλίδια (δύο χρυσά και ένα από ήλεκτρο), τρεις σφραγιδόλιθους από στεατίτη, αμέθυστο και αχάτη, χρυσά κοσμήματα ενδυμασίας και χρυσές χάντρες σε ποικιλία σχημάτων, καθώς και μεγάλο αριθμό άλλων χαντρών από διάφορες ύλες, όπως ημιπολύτιμους λίθους, ήλεκτρο, φαγεντιανή και υαλόμαζα. Ο θησαυρός όμως είχε ήδη κάνει φτερά, καθώς πριν από τις επίσημες ανασκαφές είχαν σκάψει ντόπιοι αρχαιοκάπηλοι που έστειλαν τα αρχαία προς πώληση στο εξωτερικό! ...

Η συλλογή με τα **312 πολύτιμα κομμάτια**, τελικά έφτασε στη **Νέα Υόρκη** με σκοπό να δημοπρατηθεί στην αίθουσα τέχνης του **Michael Ward**. Ο φιλέλληνας Μάλκομ Γουίνερ, ο οποίος ήταν ειδικευμένος στη μυκηναϊκή Ελλάδα, μόλις είδε τον κατάλογο της δημοπρασίας κατάλαβε την ελληνική προέλευση και ενημέρωσε το Υπουργείο Πολιτισμού...

<http://www.mixanitouxronou.gr/to-skandalo-me-tin-arpagi-tou-thisavrou-ton-aidonion-apo-tin-nemea-ellines-archeokapili-eskavan-gia-chronia-me-tin-anochi-ton-archon/>



**Τον Μάιο του 1993, η Ελλάδα προσέφυγε στο Ομοσπονδιακό Δικαστήριο της Νέας Υόρκης ζητώντας τη ματαίωση της δημοπρασίας και την επιστροφή του θησαυρού, με το επιχείρημα ότι προέρχεται από λαθρανασκαφές στο μυκηναϊκό νεκροταφείο των Αηδονιών.**

**ΑΛΛΑ... ΠΡΩΤΑ Ειχε δωσει ΕΓΓΡΑΦΩΣ ΑΔΕΙΑ ΣΤΟΝ WARD ΝΑ ΠΡΟΧΩΡΗΣΕΙ ΜΕ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑΠΩΛΗΣΙΑ...**

**Με δικαστική παρέμβαση η δημοπρασία ματαιώθηκε και τον Δεκέμβριο του ίδιου χρόνου, πριν από την εκδίκαση της υπόθεσης, επήλθε συμφωνία μεταξύ των δύο πλευρών.** Ύστερα από πρόταση του ιδιοκτήτη της αίθουσας τέχνης, τα διεκδικούμενα αντικείμενα παραχωρήθηκαν στην “Εταιρεία για τη Διατήρηση της Ελληνικής Κληρονομιάς”, ένα αμερικανικό πολιτιστικό ίδρυμα με έδρα την Ουάσιγκτον.

**Η Εταιρεία παρέδωσε οριστικά το θησαυρό στην Ελλάδα, τη χώρα της προέλευσής του, τον Ιανουάριο του 1996, αφού προηγουμένως εκτέθηκαν τα αντικείμενα στο Μουσείο του Ντάλλας και στην Αίθουσα της Αμερικανικής Γερουσίας στην Ουάσιγκτον.**

Αμέσως μετά την επιστροφή του στην Ελλάδα και πριν από την οριστική του έκθεση στο **Αρχαιολογικό Μουσείο Νεμέας**, ο θησαυρός παρουσιάστηκε στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο για αρκετούς μήνες, σε μια μεγάλη ειδική έκθεση **μαζί με χαρακτηριστικά ευρήματα της συστηματικής ανασκαφής του νεκροταφείου των Αηδονιών και με αντιπροσωπευτικά δείγματα μυκηναϊκής σφραγιδογλυφίας και κοσμηματοποιίας από τη Μυκηναϊκή Συλλογή του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου.**

**Σήμερα η ανασκαφή στο μυκηναϊκό νεκροταφείο των Αηδονιών πραγματοποιείται από την Εφορεία Αρχαιοτήτων Κορινθίας.**

Πρόκειται για μια συστηματική ανασκαφή και έρευνα για τη **μελέτη των χρήσεων των τάφων, της δίαιτας και των δημογραφικών στοιχείων** του πληθυσμού, σε σχέση με την παραγωγή και την κατανάλωση αντικειμένων.

Στο δημοτικό σχολείο της κοινότητας, προβλέπεται η δημιουργία ενός ενημερωτικού κέντρου, όπου, μεταξύ άλλων, θα αντιπαραβάλλονται τα πορίσματα της ανασκαφής με τις χαμένες, εξαιτίας της **εκτεταμένης αρχαιοκαπηλίας**, πληροφορίες.

**ΣΗΜΕΙΩΤΕΟΝ:** Το 1980 η ΑΥ έκανε έλεγχο στους τάφους και βρήκε έναν ασύλλητο λάκκο με χρυσά αντικείμενα. Όμοιας τεχνοτροπίας, κλιμακας, χρονολογίας κλπ με τον θησαυρό που ήταν προς πώληση.

Μέχρι το 2006 τα ευρήματα χαντακώθηκαν κυριολεκτικά στις αποθήκες του Μουσείου, οι τάφοι σκεπάστηκαν με ελενίτ και δεν έγινε η παραμικρή ανασκαφή λόγω έλλειψης προσωπικού...

Μέχρι και το 2002-2004 η λαθρανασκαφή συνεχιζόταν

## Η ΚΛΟΠΗ του Μουσείου της Κορίνθου Αμερικανική Σχολή Κλασικών Σπουδών στην Αθήνα

Στις **12 Απριλίου του 1990**, έξι άνδρες εισβάλουν στο Μουσείο της Κορίνθου, χτυπάνε τον νυχτοφύλακα και κλέβουν εκατοντάδες αρχαία αντικείμενα. Ήταν μια υπόθεση πρωτοφανής, μια κανονική «μεταφορά μουσείου» όπως την είχαν χαρακτηρίσει διευθυντικά στελέχη του Υπουργείου Πολιτισμού. Την ίδια περίοδο είχαν γίνει και άλλες κλοπές όπως από τα μουσεία Σικυώνος και Πάρου, σε μικρότερη όμως κλίμακα.

Για τον **Γιώργο Τσούκαλη** αυτή η υπόθεση ήταν ένα προσωπικό στοίχημα. Σε μια εποχή που δεν υπήρχε καταγραφή των αρχαίων σε καταλόγους, ούτε υπήρχε διαδίκτυο ώστε κάποιος συλλέκτης να ξέρει αν ένα αντικείμενο είναι κλεμμένο ή όχι, οι αρχαιοκάπηλοι μπορούσαν να προωθήσουν πιο εύκολα τη λεία τους στο εξωτερικό.

Την **άνοιξη του 1993**, φαίνεται το πρώτο φως στην υπόθεση.

Επιχειρείται να δημιουργηθεί ο πρώτος διάυλος συνεννόησης με συνεργασία του τότε **υπαρχηγού της ΕΛΑΣ Μιχάλη Νηστικάκη**. Όλα φαίνονται να έχουν πάρει το δρόμο τους και τα αρχαία τον δρόμο της επιστροφής, ενώ το Υπουργείο Πολιτισμού φαίνεται διατεθειμένο να δώσει 500 εκατομμύρια δραχμές για την επιστροφή των αντικειμένων. Όλα ανατρέπονται όταν τον Σεπτέμβριο της ίδιας χρονιάς, όταν ο *Νηστικάκης κατηγορείται για συμμετοχή σε υπόθεση λαθροανασκαφικών αρχαίων αντικειμένων*. Η ιστορία παίρνει πρωτοφανείς διαστάσεις, ο Νηστικάκης αθρώνεται στο δικαστήριο που ακολούθησε, αλλά τα αρχαία της Κορίνθου βρίσκονται στο σκοτάδι. Η πρώτη πράξη αποτυγχάνει παταγωδώς. Για τον Τσούκαλη είναι ξεκάθαρο ότι ολόκληρο το μουσείο θα πρέπει να ήταν κάπου καλά κρυμμένο. **Κάποια εμπλοκή θα πρέπει να είχε παρουσιαστεί στην πώληση οπότε στόχος των αρχαιοκαπήλων ήταν πια να επιστρέψουν τα εκθέματα και να πάρουν τα «εύρετρα».**



Επτά χρόνια αργότερα, **το 1997**, η υπόθεση αναβιώνει όταν ο Τσούκαλης συναντά τυχαία στην Ευελπίδων τον **Χρήστο Μαυρίκη**, στο περιθώριο μιας άλλης δίκης για αρχαιοκαπηλία στην οποία ο ντετέκτιβ ήταν βασικός μάρτυρας. Ο Μαυρίκης γνωστός από την υπόθεση των υποκλοπών την περίοδο 1991-3, του εκμυστηρεύεται ότι έχουν έρθει σε επαφή μαζί του αυτοί που είχαν τα αρχαία της Κορίνθου.

Στον Τσούκαλη εξιστορεί ένα σενάριο που ποτέ δεν κατάλαβε αν είναι σωστό ή λάθος, ότι τον είχαν επιλέξει ως «εκλεκτό» προκειμένου να μεσολαβήσει ώστε τα αρχαία να επιστραφούν. Φυσικά, η ιστορία **θα στοίχιζε 1,5 εκ.ευρώ**, χρήματα διόλου ευκαταφρόνητα για το 1997.

Ο «άγνωστος Αμερικάνος» τον οποίο επικαλείται ο Μαυρίκης, είναι μέλος της ίδιας οικογένειας που παρακολουθούν από το 1993, της οικογένειας που έχει το γυμναστήριο στην Ηλιούπολη. Ο Τσούκαλης ζητά φωτογραφίες των αρχαίων αντικειμένων. Όταν παίρνει στα χέρια του τις πολαρόιντ βλέπει ότι είναι ίδιες με αυτές που είχε δει στα χέρια των πληροφοριοδοτών του Νηστικάκη. Τα αρχαία είναι φωτογραφημένα πάνω σε πολύχρωμα γλασέ χαρτιά, σε άριστη κατάσταση. Στο τμήμα αρχαιοκαπηλίας, ταυτοποιούν τις φωτογραφίες των αρχαίων.



Στην ιστορία αυτή όλοι γνωρίζουν τους ενόχους αλλά κανείς δεν ανοίγει τα χαρτιά του στον άλλο. Ο Μαυρίκης όμως που θέλει να είναι πρόσωπο κλειδί έχει δικαστικές εκκρεμότητες και οδηγείται στα τέλη του 1998 στη φυλακή. Ο «αναγκαίος μεσάζων» αποφυλακίζεται το 1999 και από τότε χάνονται τα ίχνη του.

**Μερικά χρόνια αργότερα, το 2004,** θα κατέθετε ότι τα αρχαία υπήρχαν σε μια αποθήκη στο Μαϊάμι. Από τα κλεμμένα αρχαία αντικείμενα της Κορίνθου επέστρεψαν τα 276. Στους αποθηκευτικούς χώρους εντός των κιβωτίων βρέθηκαν τα 268, ενώ τρεις μαρμάρινες κεφαλές βρέθηκαν αργότερα. Σε προγενέστερο χρόνο, το FBI της περιοχής Μπρούκλιν- Κουίνς έχουν κατασχέσει ακόμα 5 αρχαία αντικείμενα. Τα αντικείμενα έφτασαν στην Αμερική από μεταφορική εταιρεία της οδού Αχαρνών. Οι δράστες της κλοπής συνελήφθησαν το 2000. Υποστήριξαν ότι τη ληστεία την είχε οργανώσει ένας θείος τους από την Αμερική ο οποίος είχε πεθάνει το 1996. Καταδικάστηκαν σε φυλάκιση 20 ετών και ο κύκλος έκλεισε εκεί. Τα αρχαία της Κορίνθου επέστρεψαν στο φυσικό τους χώρο. Για τον Γιώργο Τσούκαλη ήταν θέμα τιμής και αξιοπρέπεια

Με τη βοήθεια του FBI κατάφερε η Ασφάλεια Αττικής να εξιχνιάσει τη μεγάλη κλοπή:

Συγκεκριμένα, συνελήφθησαν οι φερόμενοι από την αστυνομία ως δράστες Αναστάσιος Καραχάλιος, ιδιοκτήτης γυμναστηρίου, ο αγρότης Ιωάννης Λιώρης και η Αναστασία Φραγκομανωλάκη, έμπορος και φίλη του Λιώρη. Καταζητούνται ακόμη οι επιχειρηματίες Τρύφωνας Καραχάλιος και ο γιος του Τρύφωνας που διαμένουν στη Βενεζουέλα. Στην κατοχή των συλληφθέντων βρέθηκαν 12 πλήινα αντικείμενα, όπλα, ναρκωτικά και σφραγίδες.



Χιλιμόδι Κορινθίας 2010 - - - 2016

Δίδυμοι Κούροι

Νεκροταφείο Κλέλια

ΕΣΠΑ και νέα έκθεση σε νέες αίθουσες το Μ. Κορίνθου

